

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN HAN

At Sirtında Bir Ömür

Joyline

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN HAN

At Sirtında Bir Ömür

Tarihî olaylara dayanan bu hikâyede sahneler ve konuşmalar edebî olarak canlandırılmıştır.

İstanbul henüz uyanmamıştı. Sarayın avlusunda bir at, sabırsızca ayağını yere vuruyordu. Seyis son kez eğeri kontrol etti. Kapıların ötesinde askerler hazırlanıyor, yük arabaları sıralanıyor, sancaklar sabah rüzgârında açılıyordu. Birazdan uzun bir yolculuk başlayacaktı.

Sultan Süleyman avluya çıktığında herkes ona döndü. Genç padişah, elini atının boynunda gezdirdi. Önünde aylar sürecektir yollar, taşkın nehirler ve güçlü kaleler vardı. Karşısına kralların orduları çıkacaktı. Böyle bir yolculukta yalnızca kendisini değil, binlerce insanı da yönetmesi gerekecekti.

Ayağını üzengeye koydu, atına bindi. Büyük kapılar açıldı. O gün İstanbul'dan ayrılan genç hükümdarın adı, bir gün dünyanın dört yanında duyulacaktı:

Kanuni Sultan Süleyman Han.

Süleyman, Yavuz Sultan Selim'in oğluydu. Çocukluğundan beri bir hükümdarın taşıdığı sorumluluğu görmüştü. Önüne açılan kitaplarda geçmişin savaşlarını okuyor, haritalarda uzak şehirleri arıyordu. Fakat öğrenmesi gerekenler yalnızca savaşlarla sınırlı değildi. İnsanları dinlemek, devlet işlerini anlamak, düşüncesini doğru sözlerle anlatmak da önemliydi.

Şehzadeyken Manisa'da görev yaptı. Burada gelen haberleri değerlendirdi, yönetim tecrübesi kazandı. Sonra babasının ölüm haberi ulaştı. Artık devletin sorumluluğu onun omuzlarındaydı.

1520'de tahta çıktığında gençti; fakat devraldığı devlet çok büyüktü. Kendisine güvenenlerin yanında onu sınamak isteyen hükümdarlar da vardı. Süleyman'ın nasıl bir padişah olduğunu anlamak için uzun süre beklemeleri gerekmeyecekti. İlk büyük seferi Belgrad'a uzanacaktı.

Belgrad Kalesi, nehirlerin yanında yükselen güçlü bir kapı gibiydi. Kalın surları, kuleleri ve onu savunan askerleri vardı. Önceki Osmanlı kuşatmalarına dayanmıştı. Süleyman'ın karşısında kolayca açılacak bir kapı bulunmuyordu.

Ordu yaklaştığında padişah surları dikkatle inceledi. Bir kaleyi almak için yalnızca güçlü toplar yetmezdi. Yolları tutmak, nehirleri gözetmek, askerleri doğru yerlere yerleştirmek gerekiyordu. Günler ilerledikçe kuşatma sıkılaştı. Geceleri bile karargâhta işler bitmiyordu; ertesi günün hazırlıkları yapılıyordu.

1521'de Belgrad alındı. Genç Sultan Süleyman ilk büyük başarısını kazanmıştı. Avrupa'ya uzanan önemli bir geçit artık Osmanlıların elindeydi. Rakipleri, karşılarında babasının gölgesinde kalacak bir hükümdar bulunmadığını anlamaya başlamıştı.

Belgrad'dan sonra bu kez denizin ortasındaki bir kaleye yöneldi: Rodos. Burayı Saint Jean şövalyeleri savunuyordu. Savaş konusunda tecrübeliydiler; sağlam surları, derin hendekleri ve güçlü savunmaları vardı.

Kuşatma uzadıkça uzadı. Yaz geçti, hava değişti, askerlerin yüzlerine yorgunluk yerleşti. Bir gün açılan gedik ertesi gün onarılıyor, bir saldırının ardından yeniden hazırlık yapılıyordu. Süleyman, bu kalenin sabırla ve dikkatle alınabileceğini görüyordu. Ordusunun başında kuşatmayı sürdürdü.

Aylar süren mücadeleden sonra, 1522'de şövalyeler teslim oldu. Süleyman, liderleriyle görüştü ve anlaşma uyarınca adadan ayrılmalarına izin verdi. Rodos'un güçlü savunmasını aşmıştı. Artık hem karada hem deniz yollarında ağırlığı hissedilen bir hükümdardı.

1526'da ordu yeniden İstanbul'dan çıktı. Bu kez yol Macaristan'a uzanıyordu. Yağmur günlerce yolları dövdü. Dereler kabardı, zemin çamura dönüştü. Ağır top arabalarını ilerletmek güçleşti. Askerler bazen düşmana ulaşmadan önce yolun kendisiyle mücadele etmek zorundaydı.

Süleyman'ın karşısında Macar Kralı II. Layoş bulunuyordu. Kralın ordusunda güçlü zırhlı süvariler, tecrübeli savaşçılar ve farklı ülkelerden gelen birlikler vardı. Bu askerlerin atlı hücumu, karşılarına çıkan kuvvetleri dağıtabilecek kadar tehlikeliydi.

Sonunda Osmanlı ordusu Mohaç'a yaklaştı. Uzakta rakip ordunun sıraları görünüyordu. Süleyman'ın askerleri uzun yürüyüşün ardından yerlerini alırken, ovada bir hareket başladı. Macar süvarileri hücumu hazırlanıyordu. Beklenen büyük karşılaşma artık kapıdaydı.

Önce uzaktan bir uğultu duyuldu. Sonra nal sesleri büyüdü. Zırhlı süvariler ovada hızlanıyor, mızrakları ileri uzanıyordu. Yerden yükselen toz, yaklaşan atların çevresini sarıyordu.

Böyle bir anda korkuya kapılan bir ordu düzenini kaybedebilirdi. Süleyman'ın ordusunda ise komutanlar yerlerini biliyor, birlikler birbirini destekliyordu. İlk çarpışmalar şiddetli oldu. Macar süvarileri Osmanlı hatlarının içine kadar ilerledi. Meydandaki tehlike gerçektir; zafer henüz kimsenin elinde değildi.

Süleyman merkezdeydi. Etrafındaki yeniçeriler, toplar ve diğer birliklerle mücadele sürüyordu. Atların hızı, silahların gücü ve askerlerin dayanıklılığı aynı meydanda sınanıyordu. Padişah, bütün bunların ortasında ordusunun düzenini korumak zorundaydı. Yıllarca konuşulacak zafer, işte bu zor anların içinden doğacaktı.

Savaş ilerledikçe Macar ordusunun hücumu gücünü kaybetti. Osmanlıların ateş gücü ve karşı saldırıları etkisini gösterdi. Birlikler dağıldı; meydandaki üstünlük Süleyman'ın ordusuna geçti.

29 Ağustos 1526'da Mohaç, büyük bir Osmanlı zaferiyle sonuçlandı. Macar Kralı da geri çekilme sırasında hayatını kaybetti. Bu kısa fakat sarsıcı savaş, Orta Avrupa'nın geleceğini değiştirdi. Süleyman'ın karşısında küçük bir birlik değil, bir krallığın büyük ordusu vardı. Onu yenmişti.

Akşam olduğunda ovanın gürültüsü yerini yorgun bir sessizliğe bıraktı. Askerler birbirlerini arıyor, birlikler yeniden toplanıyordu. Süleyman içinse zaferin ardından yeni sorular başlıyordu: Ordu nerede konaklayacak, erzak nasıl ulaştırılacak, sonraki adım ne olacaktı? Büyük komutanın işi, savaş bitince sona ermiyordu.

Mohaç'tan sonra Süleyman'ın karşısına Avrupa'nın en güçlü hanedanlarından Habsburglar çıktı. İmparator Şarlken'in yönetimi geniş ülkelere uzanıyordu. Kardeşi Ferdinand da Macaristan üzerinde hâkimiyet kurmak istiyordu. Süleyman artık yalnızca kalelerle değil, büyük devletlerin planlarıyla da mücadele ediyordu.

1529'da ordusunu Viyana önlerine götürdü. Ancak yağışlar, yol güçlükleri ve yaklaşan kış kuşatmayı zorlaştırdı. Şehir alınamadı. Padişah ordusunu geri çekti. Sonraki yıllarda yeniden sefere çıktı; mücadele savaş meydanlarında, kalelerde ve elçilerin görüşmelerinde sürdü.

Her kapı ilk denemede açılmıyordu. Süleyman'ın kudreti, uzun yıllar boyunca böylesine güçlü rakiplerle mücadele edebilmesinde de görülüyordu. Avrupa sarayları onun hangi yöne yürüyeceğini dikkatle izliyordu. Bir sefer hazırlığı haberi bile uzak başkentlerde hesapların yeniden yapılmasına yol açıyordu.

Süleyman'ın yolları doğuya da uzandı. Safevî Devleti güçlü bir rakipti. Dağlar, uzak mesafeler ve ordunun ihtiyaçları bu seferleri zorlaştırıyordu. 1534'te Bağdat Osmanlı yönetimine girdi. Batıda ise Budin ve başka önemli merkezlerle Osmanlı hâkimiyeti genişledi.

Denizlerde onun seçtiği büyük komutanlardan Barbaros Hayreddin Paşa görev yapıyordu. 1538'de Preveze'de, Andrea Doria'nın yönettiği büyük müttefik donanmasıyla karşılaştı. Barbaros'un kazandığı zafer, Akdeniz'de Osmanlı gücünü artırdı. Süleyman o savaşta gemilerin üzerinde değildi; devletin denizlerdeki mücadelesini donanması ve komutanları yürütüyordu.

Onun döneminde alınan başlıca yerler arasında Belgrad, Rodos, Budin, Estergon, Bağdat ve Zigetvar vardı. Haritadaki bu isimlerin her birine uzun yollar, büyük hazırlıklar ve çetin mücadeleler sonunda ulaşılmıştı.

İstanbul'a döndüğünde önüne bu kez sefer haritalarının yanında yapı çizimleri ve devlet belgeleri geliyordu. Süleyman'ın adı kanunlarla, mimarlıkla ve şiirle de anılacaktı. Mimar Sinan'ın yaptığı Süleymaniye, şehrin üzerinde yükselirken onun devrinin gücünü taş ve kubbelerle anlatıyordu.

Şiirlerinde “Muhibbî” adını kullanıyordu. Bir dizesinde, **“Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi”** demişti. Yani dünyada sağlıklı bir nefes kadar büyük bir mutluluk bulunmayacağını söylüyordu. Uzun yolları, yorgunlukları ve hastalığı bilen bir insanın sözüydü bu.

Yıllar geçtikçe sakalı ağardı. Fakat adı hâlâ uzak ülkelerde büyük bir saygı ve dikkatle anılıyordu. Avrupa'da ona **“Muhteşem Süleyman”** diyorlardı. Bu ad, yalnızca gösterişli bir sarayı değil, çağının en güçlü hükümdarlarından birini anlatıyordu.

1566'da İstanbul'da bir kez daha sefer hazırlığı başladı. Bu kez yola çıkan padişah, Belgrad'a yürüyen genç Süleyman değildi. Yetmiş yaşını geçmiş, hastalanmış, uzun bir hükümdarlığın yükünü taşımıştı. Yolun bir bölümünü arabayla almak zorundaydı. Yine de ordusunun başında son seferine çıktı.

Zigetvar, hendekleri ve sağlam savunmasıyla direndi. Kuşatma sürerken Süleyman'ın sağlığı ağırlaştı. Eylül ayında, sefer çadırında hayatını kaybetti. Kale, onun ölümünden kısa süre sonra alındı.

Kırk altı yıllık saltanatında on üç büyük sefere bizzat çıkmıştı. Hayatının yılları at sırtında, ordu yollarında ve karargâhlarda geçmişti.

İstanbul'da bir sabah atına binen genç hükümdarın yolculuğu böyle tamamlandı. Ardında büyük zaferler, genişleyen bir devlet ve göğe yükselen eserler kaldı. Yüzyıllar sonra bile adı söylendiğinde aynı unvan duyuldu: **Muhteşem Süleyman.**

